

*‘Zie de ander en weet wie je bent.’
(Levinas)*

Portretten van de inclusieve stad

Theater Babel Rotterdam

2021-2024

*Omdat cultuur voor iedereen geen privilege is.
Het is een noodzaak voor een moderne vitale stad.
Inclusief theater maakt de kunst van de 21e eeuw.*

Theater Babel Rotterdam
Meerjarenbeleidsplan 2021-2024

Inleiding

Theater Babel Rotterdam is een culturele instelling die de toegankelijkheid van kunst niet beperkt tot het bevorderen van rolstoeltoegankelijkheid en gehoorondersteuning. Wij bevorderen de artistieke toegankelijkheid van het podium. Samen met Pameijer verenigen we kunst en zorg. We maken professioneel theater. En we maken werk van inclusiviteit onder het publiek, op de werkvloer, in onderwerpkeuze en artistieke uitdrukkingsvorm.

“Er is dringend behoefte aan effectieve instrumenten om inclusiviteit te bevorderen.” (oud-minister Jet Bussemaker) Al vijf jaar werkt Theater Babel aan zo’n instrument. En we doen dat op z’n Rotterdams, niet met woorden, maar met daden.

In november 2019 ging onze voorstelling *“Van J. naar Jessica”* in première. Deze productie is de eerste in een reeks portretten van de inclusieve samenleving. Voor elk portret is een speler of medewerker van Babel de inspiratiebron.

“Zo is Van J naar Jessica een voorstelling die haar eigen onderwerp overstijgt. De vorm bewijst direct dat er naast het verhaal van [Jessica] Vos nog zóveel andere interessante verhalen te vertellen zijn. Verhalen van mensen die op een of andere manier niet passen in hun eigen lichaam, of in het keurslijf van de maatschappij. Het maakt nieuwsgierig naar de volgende voorstellingen uit de portrettenserie.”

Eva van de Weerd, recensent en onderzoeker toegankelijkheid bij Het Nationale Theater.

Het werk van Babel is een gecombineerde kunstpraktijk van productie, talentontwikkeling en educatie. Deze drie activiteiten vormen een dynamische eenheid. Ze grijpen in elkaar, overlappen elkaar, versterken elkaar. Babel maakt artistiek hoogwaardige voorstellingen voor een inclusief publiek. We ontwikkelen de talenten van onze spelers en geven nieuwe makers een kans inclusief te (leren) werken. Productie en talentontwikkeling monden uit in de activiteit die het hart vormt van onze instelling: educatie.

Educatie is niet (zoals gebruikelijk bij theatergezelschappen) een afdeling die aan het artistieke werk wordt toegevoegd, maar onlosmakelijk verbonden aan alles wat we doen. De voorstellingen die we maken zijn artistieke creaties én een manier om tot educatie te komen. Dat geldt voor al onze activiteiten.

We doen dit voor een regulier publiek en een groot aantal bijzondere doelgroepen (zorg-medewerkers, cliënten en verwanten, scholieren en studenten, werknemers op de inclusieve werkvloer, wijkbewoners). We zijn ervan overtuigd dat het publiek pas inclusief wordt, als het zich kan identificeren met de mensen op het podium. We werken daarom met een grote inclusieve spelersgroep, die het veelzijdige palet aan mensen representeert, dat onze stad rijk is.

Inclusiviteit is voor ons niet alleen iets om statistieken mee op te sieren, maar een werkhouding, een manier van denken. We hebben ons die mentaliteit de laatste jaren eigen gemaakt en zijn nog niet uitgeleerd.

Inclusief werken vraagt niet alleen inzet, discipline en flexibiliteit, maar ook een maximale openheid van alle medewerkers over hun kwetsbaarheden, beperkingen en mogelijkheden. Om inclusief te kunnen (blijven) werken wordt van iedereen continu creatieve aanpassingen gevraagd. We werken met mensen met heel verschillende fysieke en psychische mogelijkheden en beperkingen. Omdat een deel van de mensen moeilijk leest, ziet, hoort of praat vraagt cognitieve verwerking meer tijd. Zo moet er bijvoorbeeld langer worden gerepeteerd, met meer pauzes en meer tijd voor reflectie.

We streven naar maximale verantwoordelijkheid van iedereen, op alle niveaus van de organisatie. Mensen met een beperking geven workshops en presentaties, maken voorstellingen en zijn gesprekspartners in publieke gesprekken. We zien inclusiviteit als middel én als doel. We streven dit na op de werkvloer, in het publiek, tot en met in de raad van toezicht.

We onderscheiden ons van het reguliere theaterwerk met mensen met een beperking dat doorgaans weinig te maken heeft met het 'anders' zijn van de spelers. Bij Babel gaan de voorstellingen over de mensen zelf. Ze zijn zowel het onderwerp als de uitvoerders.

De afgelopen periode bereikten we veel publiek en scholieren met onze projecten. Naast waardering stuiten we ook op weerstand. Omgaan met die weerstand is een essentieel deel van ons werk en beschouwen we ook als een educatieve taak. Weerstand komen we overal tegen. Sommige fondsen vinden het moeilijk om inclusieve kunst serieus te nemen. De media blijven spreken over outsider-art. En beleidmakers staren zich blind op afkomst en culturele diversiteit en gaan voorbij aan het gehele palet van anders zijn. Ook dichterbij huis hebben we met weerstand te maken, bij onze eigen spelers en in de organisatie. Hoeveel empathie en geduld kunnen we opbrengen in de samenwerking? Nou, veel dus!

We geloven in de noodzaak van een doorgaand proces van emancipatie en educatie. We doen dit op scholen, in ons eigen theater en in de openbare ruimte. Tijdens onze ontmoetingen en gesprekken met bezoekers weet Babel te bewerkstelligen dat vooroordelen worden herzien. We ontwikkelen methodieken, die we overdraagbaar maken voor anderen zodat het inclusief theater terrein kan veroveren binnen de kunsten. Inclusieve kunst moet vanzelfsprekend worden in onze samenleving.

Dit alles kan alleen als de overheid investeert in inclusieve kunst. Ook van beleidsmakers en subsidiënten vraagt dit heldere opvattingen over inclusiviteit. Rotterdam onderscheidde zich al met de ondersteuning van Babel in de huidige cultuurplanperiode. We hopen dat onze nieuwe plannen overtuigen en de gemeente ons steunt om door te kunnen pakken.

Leeswijzer

In eerdere teksten gebruikten Babel de zinsnede: mensen met én zonder een beperking. Inmiddels staat dit haaks op onze visie. Daarom gebruiken we vanaf nu alleen nog de term 'inclusief'.

“Bij Babel spelen -jonge en oude mensen -mensen met het downsyndroom - mensen met een migranten achtergrond -mensen uit de lhbtq+ gemeenschap - gezonde mensen -mensen met een chronische aandoening zoals hiv - mensen met eetproblemen - mensen met verschillende religieuze achtergronden -mensen met een verstandelijke beperking -rijke mensen -mensen met een psychiatrische aandoening -mensen met schulden -mensen met verslavingen -mensen die anders zijn dan jij en soms ben je dat zelf.”

Paul Röttger, directeur-bestuurder Theater Babel Rotterdam

Inhoudsopgave

Theater Babel Rotterdam

1. Missie, visie, strategie	6
2. Terugblik	8
3. Nieuwe keuzes	9
4. Het artistieke programma	9
5. Het gezelschap	11
6. De organisatie	13
7. Activiteitenoverzicht	13
A. Producties	
B. Talentontwikkeling	14
Voor inclusieve spelers	
Voor nieuwe inclusieve makers	
C. Educatie	15
Uitgangspunten	
Onderwijs	
Publiek	
Workshops	
In de wijk	
D. Overige activiteiten	19
Symposia	
Raad van ontwikkeling	
Kunstblock	
8. Bijdragen aan gemeentelijk cultuurbeleid	20
9. Marketing en communicatie	21
A. Uitgangspunten	
B. Het publiek	
C. De instrumenten	
11. Nawoord	26

1.

Missie

Babel maakt theater en creëert een inclusieve kunstpraktijk. Het verenigt educatie en talentontwikkeling in artistieke projecten, voorstellingen en publieke presentaties. Het introduceert nieuwe makers. Presenteert nieuwe verhalen en nieuwe vormen. Voor bestaand en nieuw publiek.

We voeren het uitgangspunt van inclusiviteit integraal door in alle geledingen:

- Op en achter het podium
- In de organisatie
- In de marketing en de communicatie
- In de programma's voor de zorgsector en het onderwijs

Babel onderscheidt zich als het enige theatergezelschap in Nederland dat werkelijk inclusief is.

Röttger: "We hebben het altijd over de participatiesamenleving, maar wie heeft ooit een kunstenaar met een beperking in een orkest of op toneel gezien? Mijn doel is dat er over vijf jaar mensen met een beperking bij bijvoorbeeld Theater Rotterdam spelen of dansen bij Conny Janssen danst. Onze acteurs werden vroeger beziggehouden met dagbesteding, terwijl kunst hun vak is"

Visie

Babel bevordert inclusiviteit in het algemeen en specifiek bij andere (kunst)instellingen, in het onderwijs en bij een algemeen publiek

Babel is een inclusief huis voor de kunsten, gericht op talentontwikkeling en professionalisering van inclusieve kunstenaars en op educatie

Babel gaat nieuwe samenwerkingen aan binnen en buiten het culturele veld, lokaal, nationaal en internationaal.

Babel ontwikkelt en verspreidt onze methodiek voor inclusief theater.

Babel streeft naar een landelijke functie in 2025. De komende jaren onderzoeken we hoe we dat kunnen waarmaken. In 2023 kunnen we inschatten of dat haalbaar is.

Strategie

Wat doen we om deze ambities te realiseren?

Artistiek

- We vervolgen de ingezette artistieke ontwikkeling met producties (portretten van de inclusieve stad), kleinere projecten, presentaties en het educatieve traject voor scholieren en studenten.
- We geven nieuwe makers de kans zich bij ons te ontwikkelen en hun ervaringen in het inclusieve werken mee te nemen in het vervolg van hun beroepspraktijk.
- We vergroten de spelersgroep (Babel 1 en Babel 2), waardoor er meer aandacht gegeven kan worden aan de professionalisering van de individuele speler.

Samenwerking

- We verdiepen de samenwerking met de zorg voor de ontwikkeling van onze spelers.
- Samen met een aantal scholen vragen we financiële middelen aan om gezamenlijk op te trekken in het bevorderen van de inclusieve samenleving.
- We werken al samen met veel instellingen in Rotterdam en streven ernaar dit aantal uit te breiden.

Publieke output

- We zijn meer zichtbaar, onder andere door de keuze voor een locatie in het culturele hart van de stad.
- We ontwikkelen randprogramma's, die de betrokkenheid van het publiek vergroten.
- We vergroten het aantal speelbeurten en speelplekken, zowel in als buiten Rotterdam.
- We werken met een afgewogen mix van online, offline en persoonlijke communicatie.

Kennisdeling

- We organiseren workshops voor bedrijven en overheid.
- We werken aan internationale profilering onder andere in zusterstad Sint-Petersburg en met de huidige partners van Creative Europe.
- De Number 5 Foundation van Prinses Laurentien en Prins Constantijn wil zich inzetten voor Babel. Daartoe organiseert zij drie dialoogsessies (met een bezoek aan onze laatste voorstelling), met beleidsmakers, politici, ZonMw, directeuren van grote en kleine fondsen en kunstenaars. Wij zijn nog in gesprek met Prinses Laurentien om te bepalen hoe we met de resultaten hiervan verder zullen gaan in de volgende jaren.

2. Terugblik

Theater Babel Rotterdam is ruim vijf jaar actief. De eerste twee jaar als samenwerking tussen het Rotterdams Centrum voor Theater (RCTH) en Pameijer. Met ingang van het lopende cultuurplan zijn we actief onder de huidige naam.

Pameijer

De banden met Pameijer zijn verder versterkt. Voorheen was het maken van voorstellingen voor de acteurs met een beperking een vorm van dagbesteding. Sinds Babel is het voor hen werk. Vrijtijdsbesteding werd vervangen door talentontwikkeling en professionalisering. Dit was een intensief proces. De werelden van zorg en cultuur moesten aan elkaar wennen. Uiteindelijk is dat proces sneller gegaan dan verwacht. Het commitment van de spelers is groot. De meeste families en woonbegeleiders van de acteurs waarderen de bereikte resultaten. De drie leerwerk-coaches van Pameijer integreerden hun werk in het artistieke proces. Zij spelen ook mee in de voorstellingen.

Met Babel doorbraken we de grenzen tussen kunst en zorg. Dit kon alleen met het partnerschap van Pameijer. Arend Vreugdenhil, lid uit de raad van bestuur van Pameijer zegt hierover:

“Onze samenwerking met Babel geeft de cliënten van Pameijer een baanbrekende kans in het ontwikkelen van hun krachtbronnen. Met deze talenten zijn onze cliënten in staat een volgende stap te zetten in hun ontwikkeling en zelfredzaamheid. Het theater biedt een variatie aan mogelijkheden om met de cliënten professioneel aan zijn of haar ontwikkeling te werken. Tevens geeft het theater onze cliënten en begeleiders een zichtbaar podium om het inclusief werken daadwerkelijk te laten zien, bespreekbaar en aantrekkelijk te maken. Wij zijn zeer enthousiast over de aanvullende educatieve programma's van Babel. Voor het inclusief werken is dit theater uniek in Nederland. Pameijer voelt zich gesteund, krijgt hiermee nieuwe mogelijkheden en is trots. Kortom precies, zoals Rotterdam is en wil zijn.”

Waardering

Na de fusie is het trouwe RCTH-publiek grotendeels meegegaan op de nieuwe inclusieve koers. Het bleek een koers die eveneens zorgde voor nieuw publiek uit bijvoorbeeld zorg en welzijn. Naast de publieke belangstelling is ook de waardering uit het vak positief. Landelijke kranten besteden aandacht aan het werk en ook het professionele online-theaterplatform De Theaterkrant heeft Babel op het netvlies.

Emancipatie

Naast de artistieke prestaties zorgt de samenwerking tussen zorg en kunst ook voor prestaties op individueel vlak. Het werk emancipeert de betrokkenen. De acteurs met een beperking hebben gewonnen aan zelfvertrouwen en autonomie. Men komt meer en meer zelfstandig met het openbaar vervoer naar het werk. Spelers worden gezien en krijgen applaus. Ze leren de samenleving op een andere manier kennen omdat ze ook op scholen werken. Daar ontmoeten ze jongeren die zich niet altijd raad weten met het eerste contact met spelers met een beperking. Veel scholieren hebben nooit eerder mensen met een beperking van dichtbij gezien. Zij zijn nauwelijks zichtbaar in Rotterdam. De directe confrontatie op school leverde heftige en soms shockerende ontmoetingen op. Door een intensi-

vering van de samenwerking tussen de scholen en Babel leidde de confrontaties uiteindelijk tot positieve reacties bij de scholieren.

Cursusaanbod

Dat er een wereld valt te winnen op het gebied van inclusief werken blijkt ook uit het SKVR-cursusaanbod die we met ingang van het lopende kunstenplan hebben overgenomen. Ook hier streefden we naar een inclusief aanbod. Helaas leverde het onvoldoende deelnemers op om de projecten rendabel te maken. Ook hier bleek dat er veel weerstand was in het samenwerken met mensen met een beperking. De tijds- en financiële investering staan niet in verhouding tot het behaalde resultaat.

Verhuizing

De verhuizing van de voorstellingen naar het culturele hart van Rotterdam op de Een-drachtsstraat is een groot succes. De acteurs zijn nu zichtbaarder op straat en hebben meer sociale interacties in het centrum van de stad.

De afgelopen jaren waren een intensieve, inspirerende en leerzame periode. Alle medewerkers van Babel en betrokkenen hebben zich opnieuw moeten uitvinden. Vanzelfsprekendheden uit het verleden bleken ontoereikend voor de nieuwe weg. De periode van innovatie is nog lang niet afgerond.

3. Nieuwe keuzes

In de nieuwe cultuurplanperiode maken we nieuwe keuzes:

- We willen alleen nog maar inclusief werken en voeren dit door op alle niveau's. We vervullen daarmee een voorbeeldfunctie. Voor ons is de volgende stap om ook de organisatie volledig inclusief te maken.
- We vergroten de spelersgroep en het aantal activiteiten en vergroten daarmee onze activiteiten op het gebied van marketing en PR.
- We zijn verhuisd naar een andere locatie met meer mogelijkheden, meer zichtbaar in het culturele hart van de stad.
- Een grotere instelling vraagt ook om een uitbreiding van de organisatie en aan de directie wordt een zakelijk leider toegevoegd.
- Omdat groeien ook gepaard gaat met snoeien stoppen we met cultuurhuis Delfshaven en de vrijetijdscursussen (voorheen SKVR).

4. Het artistieke programma

Kun je zijn wie je wil zijn? Wil je wel zijn wie je bent? Durf je wel te zijn wie je wil zijn? Het zijn deze vragen die als een rode draad door onze projecten lopen. - Paul Röttger

Niet voor niets heette het eerste grote project van Babel (2015): *'To be or not'*. Voor ons werk is het bevragen van het 'zijn' wezenlijk. 'De vraag 'zijn of niet' is de basis van ons artistieke programma.

Imperfectie

De voorstellingen van Babel vertellen over de mensen die er werken. Het publiek krijgt een confronterende ontmoeting met mensen die anders zijn. Mensen met een verstandelijke of fysieke beperking. Mensen met een psychiatrische achtergrond. Mensen die te weinig podium krijgen in een toenemend meedogenloze samenleving. Wat Babel laat zien botst met het idee van een maakbaar leven. Media en kunst gaan vaak uit van normen van perfectie. In werkelijkheid is perfectie echter een uitzondering. Babel brengt daarom een ode aan de imperfectie. Daar zit de menselijkheid, daar zit het leven en daar herkennen we elkaar. Daarom maken we portretten over iemand die blind is of over iemand die oud wordt met een beperking.

“De imperfecties zijn veel spannender dan de voorgeschreven norm. Het is deze dunne grens tussen normatieve en niet-normatieve schoonheid, het acteren en de oprechte reactie waar ‘Piazza della vita’ veel mee speelt. Als een actrice met een medespeler van het vlak tuimelt, is er niks geacteerd aan de schaterlach. Als een medespeler een kunstgebit aanbiedt en wordt afgewezen, is de afwijzing pijnlijk voelbaar. Het gaat immers over angsten en verlangens die we allemaal wel eens gevoeld hebben.” De Theaterkrant over ‘Piazza Della Vita’.

Levinas

Het artistieke en educatieve werk van Babel is geïnspireerd door de filosofie van Emmanuel Levinas. In zijn werk analyseert Levinas de relatie tussen de ik (A) en de ander (B). Uitgangspunt hierbij is niet dat ieder een gelijke is, maar een unieke. En dan verschijnt er altijd ook nog een derde op het toneel van onze samenleving. (A) heeft dan niet alleen met één unieke (B) te maken, maar met een reeks aan unieke anderen (C, D, E, etc.). Een reflectie op deze verhoudingen levert nieuw ervaringen en kennis op. Het is een soortgelijk proces dat het publiek bij Babel ervaart. Alleen is dit proces bij ons niet enkel verstandelijk maar ook emotioneel, zintuiglijk en esthetisch van aard.

Voorstellingen

In de voorstellingenreeks ‘portretten van een inclusieve stad’ worden persoonlijke verhalen van de spelers verteld. We zoeken steeds nieuwe vormen om het vaak kwetsbare of rauwe materiaal vorm te geven. Hiertoe werken we altijd met cross-overs uit verschillende disciplines (film, dans, muziek, objecttheater, mime). In ‘Van J. naar Jessica’ gebeurt dat bijvoorbeeld met *larger-than-life* videoprojecties rondom op alle muren van de zaal. De vormgeving is vaak abstract en geïnspireerd op beeldende kunst. In de laatste twee voorstellingen waren dat bijvoorbeeld Rothko en Yves Klein. Livemuziek is een vitaal deel van elke voorstelling met zowel oude als hedendaagse muziek, koorzang en elektronica.

Voor ieder project wordt er gezocht naar nieuwe ruimtelijke concepten, waarmee de betrokkenheid van het publiek wordt vergroot. Het publiek zit nooit anoniem in het donker te kijken naar mensen op een podium, maar maakt deel uit van een ambiance waar spelers en publiek zich als individuen tot elkaar verhouden. Vaak zit de toeschouwers midden op het podium tussen de spelers. Er is wederkerig contact tussen alle aanwezigen.

De spelers van Babel zijn vaak ontwapenend en altijd authentiek. Wat ze vertellen is confronterend door de soms onverbloemde rauwheid. De tragiek en de ongemakken van het leven zijn direct tastbaar in de manier waarop de spelers het publiek aanspreken. Toch maken we geen zuiver documentair theater. Er wordt geen sociaalrealisme nagespeeld. Het spel heeft een fysieke basis die verwant is aan danstheater, performance art en soms ook circus. Er is veel ruimte om te werken vanuit authenticiteit, zintuiglijkheid en intuïtie. Het maken van deze voorstellingen is ook een onderzoek naar de bijdrage van het inclusief werken (methodisch, inhoudelijk en artistiek) aan de reguliere theaterpraktijk.

Inclusief publiek

De combinatie van disciplines en het authentieke spel levert voor de geoefende kijker, nieuw theater op. Het zorgt ook voor een nieuw, meer divers publiek. Bij Babel staan mensen op het podium die we meestal niet zien. Het Nederlands theater is overwegend homogeen: hoogopgeleid, blank, bovenmodaal. Dit beeld representeert maar zeer ten dele de huidige samenleving. Het is zoals met de acteur van Marokkaanse achtergrond uit de Hamlet van de Toneelmakerij die in de voorbereidingen tegen de regisseur zei: “Hoe tof is het als die jongeren met school naar de voorstelling komen en mij dan op het toneel zien staan.” Evenzo tof is het als hetzelfde gebeurt voor bijvoorbeeld iemand met een beperking.

5. Het gezelschap

De makers

Babel wordt geleid door Paul Röttger. Hij maakt één productie per jaar die 28 keer wordt gespeeld, 16 keer voor regulier publiek, 10 keer specifiek voor het onderwijs in Rotterdam en 2 keer in het buitenland. Deze producties zijn interdisciplinair: combinaties van spel en film, dans en spel en opera. Bij elk project wordt gewerkt met een co-regisseur uit een andere discipline: filmer Ruben Peters, mimer Luc van Esch, muziektheatermaker Mirthe Dokter en muziektheatermaker en poppenspeler Tim Hammer.

Daarnaast worden er op scholen kunsteducatietrajecten verzorgd door docenten/makers en spelers van Babel. Bram Legerstee geeft hier leiding aan als hoofd educatie.

De acteurs

In het culturele veld zijn acteurs in vaste dienst een uitzondering. Bij Babel vormt het de kern. Alleen een mix van vaste acteurs, vaste medewerkers en gastacteurs zorgt voor een goede verhouding die continuïteit en groei mogelijk maakt. De ervaring leert dat we onze spelers, anders dan bij een regulier gezelschap, meer persoonlijke aandacht moeten geven. De leerwerkcoaches doen dit in samenwerking met Pameijer op sociaal-maatschappelijke niveau. De regisseurs en trainers doen dit op het gebied van professionalisering en op artistiek niveau.

Elk seizoen werken er 30 spelers bij Babel, van wie 24 met een beperking (vaste acteurs). Alle spelers krijgen met hun groep dagelijkse theaterlessen en trainingen. Het voltallige ensemble is te groot om voortdurend gezamenlijk te werken. We werken daarom met twee groepen: Babel 1 en Babel 2. De eerste groep bestaat uit 15 spelers. Zij maken de jaarlijk-

se grote productie onder regie van Paul Röttger (de portretten). In de tweede groep zitten 9 spelers. Zij doen vooral de ateliers en andere educatieve trajecten. Het voordeel van die tweedeling is dat we meer aandacht hebben voor individueel functioneren en persoonlijke groei. Op basis van individuele en artistieke wensen wordt per seizoen een nieuwe verdeling gemaakt.

Naast de vierentwintig vaste acteurs zijn er ook elk seizoen zes gastspelers. Dit is een diverse groep van geschoolde acteurs, zangers, musici, circusartiesten, dansers, makers en choreografen. Zij versterken de spelersgroep met hun expertise en vergroten de diversiteit binnen de groep. Ze worden geworven via een open sollicitatieprocedure. Na een eerste selectie volgen 3 auditie-rondes. In deze audities doen zij actief mee op de spelvloer om te zien of ze geschikt zijn om inclusief te werken. De toelatingsprocedure wordt afgerond met een persoonlijk motivatiegesprek. Dit is een intensief proces dat we ontwikkeld hebben op basis van onze ervaringen. Gastacteurs zijn zo geconditioneerd binnen het reguliere theater dat de overstap naar inclusief werken voor hen soms enorm is.

Naast Babel 1 en Babel 2 gaan we komende jaren een derde groep formeren (Babel 3.) die zich helemaal richt op danstheater. Vanuit de minder rationele en meer fysiek-zintuiglijke kwaliteiten van veel spelers versterken we hiermee de non-verbale lijn. Voor deze groep worden dansmakers van buiten aangetrokken.

De nieuwe makers

Elk jaar nodigen we twee jonge makers uit om inclusief te werken. Eén maker is afgestuurd aan een kunstvakopleiding en de ander komt uit ons inclusieve netwerk. Ze zijn complementair aan het werk van Babel en worden uitgedaagd om vanuit hun expertise op een eigenzinnige manier nieuw inclusief theater te maken. Gedurende 2 maanden zijn ze in dienst bij Babel. In die tijd zijn ze onderdeel van Babel en worden ze actief betrokken bij de activiteiten. Daarnaast werken ze aan een eigen voorstelling van een half uur. Hiervoor krijgen ze een repetitie en productiebudget, wekelijkse coaching en organisatorische, productionele en marketing ondersteuning. De resultaten worden in een dubbelvoorstelling gepresenteerd. Dit gebeurt 10 keer binnen Rotterdam en 4 keer in het land. De makers zijn medeverantwoordelijk om deze speelbeurten te realiseren. Hierdoor zijn ze betrokken bij de hele keten van het proces en vormt het hun professionaliteit. In wat ze willen maken krijgen de makers de vrije hand omdat we hopen dat er via hen ook nieuwe inzichten en andere werkwijzen ontstaan ten aanzien van inclusief theater.

6. De organisatie

De afgelopen vier jaren stonden in het teken van het vertalen van de inclusieve visie naar aansprekende voorstellingen en educatieve trajecten. Het was een onderzoek naar nieuwe voorstellingsvormen en werkmethodieken. Het was ook een zoektocht naar hoe de organisatie het beste ingericht kon worden en op welke manier zorgmedewerkers en de kunstenaars elkaar versterken. In visievorming en uitvoering staat Babel onder inspirerende leiding van Paul Röttger. Dit heeft Babel succes gebracht maar de afhankelijkheid van een eenhoofdige leiding maakte de organisatie ook kwetsbaar.

Op organisatiegebied staan de komende jaren in het teken van verduurzaming van de organisatie. De opgedane kennis maken we overdraagbaar. Verantwoordelijkheden worden gedeeld. Op directieniveau gebeurt dat met de aanstelling van een zakelijk leider naast Paul Röttger die de algemene en artistieke leiding behoudt. Voor elke medewerker wordt een persoonlijk ontwikkelingsplan gemaakt met een passend scholingsbudget. Dit professionaliseert en verduurzaamt de organisatie en zorgt dat inhoud en uitvoering breed kan worden gedragen.

Met de opzet van Babel 1 en Babel 2 krijgen ook de spelers van Babel nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden op persoonlijk, technisch en artistiek gebied. Zij worden begeleid door de leerwerkcoaches. De woon- en werkbegeleiders en de verwanten (familie van de zorgcliënten) worden meer betrokken bij de organisatie. De inzet van co-regisseurs en het nieuwe makers traject zorgt ervoor dat de artistieke input en ontwikkeling van de methodiek op meerdere schouders komt te rusten. In bijlage met het organogram wordt de organisatie verder inzichtelijk gemaakt.

7. Activiteitenoverzicht

Babel kent drie kernactiviteiten:

- A.** Producties (het maken en spelen van voorstellingen)
- B.** Talentontwikkeling
- C.** Educatie

Daarnaast zijn er activiteiten waarin Babel opgedane kennis en ervaring deelt met de samenleving en meedenkt over inclusieve innovatie.

- D.** overige activiteiten (symposia, raad van ontwikkeling, Kunstblock)

A. Producties

Portretten

De komende jaren wordt er in de serie 'portretten' jaarlijks een grote productie gemaakt in de regie van Paul Röttger in samenwerking met een co-regisseur. Deze voorstellingen zijn een reeks portretten gebaseerd op de levens van acteurs en medewerkers van Babel. De eerste in die reeks is "Van J. naar Jessica" (gespeeld in het huidige seizoen). Hierin staat een speler met een beperking centraal die in gendertransitie is. De vier portretten die volgen (2021-2024) hebben onderwerpen als blind zijn en oud worden met een beperking.

Deze voorstellingen worden gespeeld op de eigen locatie aan de Eendrachtsstraat en 3 keer per jaar als locatievoorstelling op een van de pleinen in Rotterdam.

“Ik wil de mens die anders is en zijn/haar verhaal gebruiken als thema van een onderzoek. Hoe kan ik het leven en de ervaringen van de mensen die bij ons werken, tot kunst verheffen.”

Paul Röttger

Naast deze ‘grote’ voorstellingen maken we ook korte voorstellingen in het kader van de educatie. De nieuwe inclusieve makers maken ieder een eigen voorstelling.

Performance ‘Jij en ik’

Babel wil meer zichtbaar zijn in de publieke ruimtes van de stad, op onverwachte plekken buiten de gevestigde culturele orde. Daartoe maakt Babel jaarlijks een performance, zonder woorden, waarbij één bezoeker tegenover één speler van Babel komt te zitten, in publieke ruimtes, zoals de hal van het stadhuis, hal van het centraal station, op scholen, op markten. Twintig spelers ontvangen twintig dagen lang twintig bezoekers in een tent, aan een tafel, op een bankje. Er wordt iets gegeten en gedronken en een non-verbaal gesprek gevoerd. Kleine interventies van de speler voeden de verbeelding en leveren momenten op van ontmoeting en reflectie.

B. Talentontwikkeling

1. Scholing voor inclusieve spelers

Buiten de voorstellingen om volgen alle spelers gedurende 30 weken 3 dagen per week een training. De trainingen worden gegeven door de makers en docenten van Babel en gastdocenten, die de kans krijgen zich het inclusieve werk eigen maken. In de trainingen zal de methodiek verder ontwikkeld worden. De centrale vraag is: Hoe werk je met een inclusieve groep om te komen tot een hoogwaardig artistiek theateraal product? Andere vragen zijn: Hoe zorg je voor gelijkwaardigheid binnen de groep? Welke ruimte en vrijheid kun je een speler geven om initiatief te nemen en gelijkwaardig mee te trainen? Technische vragen over herhaalbaarheid en improvisatie zijn een belangrijk onderdeel van de training. Daarnaast is er de zoektocht naar de juiste balans tussen de herhaling van werkvormen en het aanbieden van nieuwe. De trainingen worden met regelmaat geëvalueerd zodat er ruimte blijft voor ontwikkeling en afstemming. Binnen Babel is er een werkwijze die uitgebreid de methodiek van de trainingen documenteert en de ontwikkelingen bijhoudt.

Uitgangspunt bij de trainingen is dat er altijd aandacht moet zijn voor ieder individu en dat beperkingen niet worden weggespeeld of ontkend. Spelers worden aangemoedigd te handelen vanuit hun mogelijkheden.

We willen de kwaliteiten van onze spelers en hun ontwikkelmogelijkheden ook naar buiten brengen door in de komende periode minimaal vijf spelers met een beperking mee te laten spelen bij projecten van onze collega-instellingen. Dit levert wederzijdse inspiratie op en exposure buiten onze muren.

2. Voor nieuwe inclusieve makers

Inclusief werken valt nog buiten het curriculum van het kunstvakonderwijs. Ook ontbreekt het aan een 'werkplaats' of 'productiehuis' waar makers zich kunnen (bij)scholen als inclusieve maker. Babel vult deze lacune en draagt daarmee bij aan de professionalisering van inclusief theater.

Makers worden geworven via een open inschrijving of op uitnodiging. Een motivatiegesprek, een auditie en een inclusief plan geeft toegang tot het nieuwe makers traject. Het werkproces wordt door Babel gemonitord en na afloop geëvalueerd. De makers doen verslag van hun werk in een artikel of een essay dat wordt gepubliceerd. Dit is een leidraad voor de werving nieuwe kandidaten. De makers worden 'teruggegeven' aan het werkveld om als ambassadeurs en ervaringsdeskundige hun inclusieve ervaringen te delen en verder te ontwikkelen. Zij presenteren zich aan de sector met presentaties binnen en buiten Rotterdam. Hun inclusieve werkproces wordt gedocumenteerd en gepubliceerd. In het kader van dit nieuwe initiatief zoeken wij samenwerking met kunstvakopleiding in het land en in Rotterdam. Met Artez (Arnhem) is Babel al in gesprek over een invulling van hun curriculum op het gebied van inclusie.

C. Educatie

Onze visie

Educatie is het hart van ons werk.

- Educatie is voor iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond, seksuele geaardheid, gender, fysieke of psychische beperking, maatschappelijke positie of verstandelijke ontwikkeling.
- Het kennis nemen van kunst is altijd educatie. Het verruimt de blik. Je komt in aanraking met iets wat je niet kent.
- Wij geloven in de emanciperende werking van inclusieve kunst. Educatie betekent altijd een stap zetten buiten de eigen comfort zone. Het is een podium voor (zelf)reflectie.
- Educatie speelt zich af op de vloer en vraagt om een actieve houding. Het zijn publieke confrontaties met mensen die anders zijn. Geen rationele lesstof die moet worden ingenomen, maar schurende ontmoetingen in de werkelijkheid.
- Er wordt integraal inclusief gewerkt, d.w.z. dat alle deelnemers, spelers en coaches direct in een gelijkwaardige interactie met elkaar werken.
- Educatie is niet alleen het consumeren van een product, maar heeft een wederkerig karakter. Alle medewerkers leren ook van het publiek en van elkaar, ieder met z'n eigen mogelijkheden en beperkingen.

Babel heeft eigen educatieve programma's ontwikkeld. Dit aanbod is specifiek bedoeld voor het onderwijs. Deze programma's worden mede ontwikkeld aan de hand van de erva-

ringen van betrokken makers & docenten, feedback van deelnemers en monitoring door partners uit het veld van de zorg, de kunsten en het onderwijs. De programma's sluiten aan bij het curriculum en worden afgestemd op de vraag en omstandigheden van de betrokken scholen. Leeftijd, kennisniveau en ervaring van de leerlingen en studenten zijn leidend.

Scholen

Sinds 2004 werken we met educatieve projecten en bereiken daarmee veel scholen in Rotterdam. Om de zichtbaarheid en impact zo optimaal mogelijk te maken is Babel actief op scholen, verspreid over de gehele stad. Omdat voor ieder niveau inclusieve kunst van toegevoegde waarde is, werken we met voortgezet- en beroepsonderwijs van zeer divers niveau: VSO, Praktijkonderwijs, VMBO, MAVO, HAVO, MBO en HBO.

We vergroten de impact, leveren maatwerk en zorgen voor langdurige afspraken met de scholen. Het inclusieve aanbod kan een vanzelfsprekender karakter krijgen en het biedt de mogelijkheid om langere leerlijnen te ontwikkelen. Uit ervaring blijkt nu al dat het voorstellingsbezoek veel meer oplevert als de leerlingen eerder een workshop op school hebben gehad. Binnen een school wordt aan een heel leerjaar hetzelfde programma aangeboden. Zo werken we aan een collectief gedeelde ervaring van leerlingen in een gelijkgestemde leer- en ontwikkelingsfase.

De wens om met een school de diepte in te gaan en gezamenlijke kunsteducatie op te zetten is door ons vaker uitgesproken. De samenwerkingen werden soms bemoeilijkt door financiële beperkingen of omdat een school van profiel of directie wisselde. De Rotterdamse regeling *Cultuurcoach* en de subsidie van het Fonds Cultuurparticipatie *Cultuuronderwijs met Kwaliteit* geeft ons de mogelijkheid ons voor twee jaar aan een school te binden waarmee we gezamenlijk een programma op maat kunnen ontwikkelen, met een intensief educatie programma, meer voorbereidingen op de voorstellingen en meer nazorg.

Er zijn vijf scholen die op basis van deze uitgangspunten in gezamenlijkheid het educatieve programma van Babel vormgeven en uitvoeren. De scholen hebben ieder een eigen signatuur en vormen samen een afspiegeling van de bevolking van Rotterdam. Het zijn scholen uit Speciaal onderwijs (Schreuder college/Altra Horizon), Praktijk onderwijs (Accent Japarastraat), Mavo (VMBO theoretische leerweg) (Melanchthon Schiebroek) en het HBO (Hogeschool Rotterdam). Met de cluster 4 groep van Schreuder college/Altra horizon verbinden we ons met een van de moeilijkste doelgroepen uit Rotterdam, VSO jongeren met gedragsproblematiek.

Jaarlijks werken we ook met andere scholen waar we geen langdurige afspraken mee hebben, maar die we toch tot onze vaste klanten rekenen: G.K. van Hogendorp, Vakcollege Hillegersberg, Vakcollege Slinge, Albeda Zorg, VSO de hoge brug en HPC Zuidwijk.

De educatieve trajecten voor onderwijs

Centraal staat de actieve ontmoeting van leerlingen met de inclusieve cast van Babel. De educatie heeft vier kerndoelen:

1. Beleven

De leerling leert kijken en luisteren naar verschillende kunstdisciplines

2. Reflecteren

De leerling leert mondeling of schriftelijk te reflecteren op eigen werk en werk van anderen.

3. Produceren

De leerling leert vorm te geven aan zijn verbeelding en daarover te communiceren.

4. Presenteren

De leerling leert eigen kunstzinnig werk, alleen of als deelnemer in een groep, aan anderen te presenteren.

Het programma is zo opgezet dat de leerlingen leren door te doen. De ontmoetingen zijn confronterend, vitaal en plezierig. In de voorstellingen komen maatschappelijke thema's en morele kwesties aan de orde, zoals seksualiteit en discriminatie.

De scholen waarmee Babel meerjarige afspraken heeft gemaakt, krijgen het volgende educatietraject 1 t/m 5:

1. een bezoek van Babel in de klas met een theateratelier (interactieve workshop)
2. bezoek aan een Babel-voorstelling met voor- en nagesprek
3. workshop bij theater Babel met de Babel-acteurs
4. dramalessen rond specifieke maatschappelijke thema's
5. eindpresentatie van het gehele educatietraject van leerlingen voor leerlingen

Scholen waarmee geen meerjarige afspraken zijn gemaakt, krijgen in de basis het traject 1. en 2. In overleg met de scholen is uitbreiding op dit basistraject altijd mogelijk.

Tweejaarlijks wordt er met een groep gemotiveerde en talentvolle deelnemers van eerdere theaterateliers een jongerenproductie gemaakt in zogenaamde themadagen. Deze speelt op locatie in het decor van de dan lopende Babel voorstelling voor medeleerlingen. Uit deze spelersgroepen wordt vervolgens een ambassadeursgroep gevormd. Wij vragen hen lid te worden van de raad van ontwikkeling (zie hieronder). Zij reflecteren op ons werk en helpen Babel beter onder de aandacht te brengen van jongeren en studenten.

Samenwerking met AVL MUNDO (Atelier Van Lieshout)

Babel gaat samenwerken met AVL MUNDO, het atelier van Joep van Lieshout, bedoeld voor voortgezet en speciaal onderwijs. Het associatieve werk van Atelier Van Lieshout is een uitgelezen kans om de leerlingen behalve met theater in contact te brengen met beeldende kunst. Babel speelt haar theaterateliers gemiddeld 30 keer op de locatie van AVL MUNDO op de Keileweg.

Iedereen is een kunstenaar

Babel heeft deelgenomen aan 'Iedereen is een kunstenaar' geïnitieerd door Dirk Monsma. Een project voor het Speciaal onderwijs. Babel heeft hiermee als doel om samenwerking te verdiepen en leerlingen met een beperking kennis te laten maken met de arbeidsmogelijkheden bij Babel. Babel zal dit project in de komende cultuurplanperiode verder ontwikkelen i.s.m. met *Jeugdtheater Hofplein*, *Kinderatelier Punt 5* en *Wereldmuseum*.

Het laatste woord

'Het laatste woord' is gebaseerd op de methodiek die wordt beschreven in het boek 'De taal van de toeschouwer' van Simone van Hulst. Marieke Dijkwel en Tobias Kokkelsmans (De Nieuwe Toneelbibliotheek, 2017).

https://www.denieuwetoneelbibliotheek.nl/books/secundair_blaauw#413

De belangrijkste spelregel in deze methodiek is om 'een oordeel' zolang mogelijk uit te stellen. Het laatste woord is niet specifiek voor de intellectueel, maar juist bedoeld voor iedereen die zin heeft om te praten, die stoom af wil blazen, zijn hart wil luchten of nieuwsgierig is naar observaties van anderen. Met *Het laatste woord* faciliteert Babel bezoekers om na een voorstelling met elkaar in gesprek gaan. Dramaturg Tobias Kokkelsmans is co-auteur van het boek. Hij maakt in samenwerking met Babel een inclusieve versie van zijn methodiek en traint gespreksleiders en spelers van Babel. Deze methodiek wordt ook ingezet bij de schoolvoorstellingen. Jaarlijks gaat dit om 48 klassen.

Workshops

1. De inclusieve werkvloer

'De Inclusieve Werkvloer' is ontwikkeld voor ambtenaren van de gemeente Rotterdam. De workshop heeft als doel om op de werkvloer de acceptatie te vergroten van mensen in een garantiebaan. De opzet van de workshop is een ervaringsdag, die de deelnemers niet alleen anders leert kijken naar mensen met een beperking maar ook naar zichzelf.

Het komende kunstenplan wordt 'de inclusieve werkvloer' aangeboden aan maatschappelijk organisaties, gezondheidszorg en overheidsinstellingen. We dragen zo actief onze kennis van inclusief werken over aan anderen. Jaarlijks verzorgt Babel 25 van deze workshops

2. Theater in grootstedelijke context

Op Hogeschool Rotterdam geven we jaarlijks 30 workshops voor afdelingen docent zorg, logopedie en social work. Deze workshop activeert de persoonlijke en beroepsmatige betrokkenheid van de student bij de inclusieve samenleving

De student wordt aangezet tot het verzinnen en uitvoeren van een theatrale gebeurtenis. Het lesmateriaal is gericht op onderzoek, creativiteit en reflectie.

Projecten in de wijk

Dit zijn educatieve projecten, gericht op het wegnemen van drempels, verbinding maken en het op gang brengen van wederkerig contact. Wij geloven juist ook in interventies op het niveau van de straat. We dringen door tot in de haarvaten van de stad om werelden bij elkaar te brengen en de unieke complexiteit van onze samenleving zichtbaar te maken. We doen dit met kunstzinnige middelen, met eenvoudige en toegankelijke technieken (tekenen, spelen, vertellen) en vanuit het directe contact met onze spelers.

1. Met andere ogen

Onder leiding van Bob van der Lugt trekken spelers van Babel de wijk in. Na eerdere experimenten met dit project in Delfshaven, gaan we door in onze eigen, nieuwe omgeving, de wijk Cool.

Onze spelers werken met mensen uit alle lagen van de samenleving, van dames met sluiers tot drugsverslaafden, ouderen en jongeren, mensen met en zonder opleiding, met veel of weinig maatschappelijke kansen.

De ontmoetingen met onze spelers leiden tot meerdere werksessies en uiteindelijk tot presentaties van de verhalen voor een lokaal publiek in buurtcentra, kerken, huiskamers of in de zaal van Babel.

2. Zelfportretten 010

Kunstenaar Hans Bossman, theatermaker Brecht Hermans en spelers van Babel maken een tour langs 15 ontmoetingsplekken met een aantal XXL gefabriceerde meubelen. Ze vragen bewoners en bezoekers van de wijk om samen te tekenen op die meubels. Tijdens het tekenen delen de spelers van Babel persoonlijke verhalen en nodigen de deelnemers uit om ook verhalen over de wijk en zichzelf te vertellen. Dit levert inclusieve ontmoetingen op. We belichten het netwerk van de ontmoetingsplekken en zo sociale weefsel van de wijk. Na afloop van de gesprekken met de wijkbewoners werkt Brecht de verhalen uit tot geschreven portretten, die hij verzamelt op de website van het project. Aan het einde van dit traject vindt er een theatrale slotpresentatie plaats in de zaal van Babel waarin de beschilderde meubels en de verhalen met publiek worden gedeeld.

In 2019 vond een eerste versie plaats van dit concept in Delfshaven. Het versterkte de rol van Babel als spil van het inclusieve netwerk in de wijk. Na de verhuizing naar Cool levert dit een mooie insteek op om kennis te maken met buurtbewoners en ontmoetingsplekken.

Mini-docu Zelfportretten van Delfshaven: <https://vimeo.com/343158529>

Website met verhalen: www.zelfportrettenvandelfshaven.nl

D. Overige activiteiten

Symposia

Om het jaar organiseert Babel een symposium over inclusieve kunst. Dit symposium is een hybride programma met presentaties, debat, voorstellingen en workshops om de inclusieve kunst zichtbaar te maken binnen de kunstensector, het kunstvakonderwijs en de zorg. Daarbij is er een uitwisseling van expertise. Met de symposia bouwen we ons netwerk verder uit zodat het draagvlak voor inclusief werken op grootstedelijk en landelijk niveau verder wordt vergroot. Op termijn kan het symposium met behulp van dit netwerk uitgroeien tot een biënnale voor inclusief theater.

Raad van Ontwikkeling

Babel heeft een Raad van Ontwikkeling opgericht. Doelen zijn om een breed maatschappelijk netwerk te ontwikkelen en om inclusief werken op nieuwe plekken onder de aandacht te brengen. Huidige leden zijn Herman Meijer, oudwethouder sociale vernieuwing en

Mieke Cardol, lector disability studies. Jongeren van de ambassadeursgroep (geselecteerd uit de jongerenproductie) worden ook gevraagd zitting te nemen in deze denktank. Ook worden er nog een aantal mensen uit verschillende lagen van de samenleving gevraagd deel te nemen. Er zal drie keer per jaar vergaderd worden om de directie van Babel gevraagd en ongevraagd van advies te dienen.

Kunstblock (open huis)

Babel opent wekelijks de deuren op de locatie in het Witte de Withkwartier als onderdeel van het programma van Kunstblock, een samenwerking van kunstinstellingen in het Rotterdamse Kunstkwartier (MAMA, TENT, Witte de With Center for Contemporary Art, V2, Theater Babel en WORM/ UBIK/ Slash Gallery/ Wunderbar en Performance Bar.) Deze avonden zijn gratis toegankelijk en laagdrempelig. Een DJ verzorgt muziek en Babel toont films over zijn werk. Gedurende het jaar organiseren we ook enkele doven-disco's. Met deze activiteiten bereiken we een nieuwe groep van cultuur geïnteresseerd publiek.

8. Bijdragen aan uitgangspunten cultuurbeleid 2021-2024

Babel onderschrijft de uitgangspunten van het cultuurbeleid voor de komende periode. **Inclusiviteit** en **innovatie** zitten in het DNA van onze instelling. Het is onze *reason-of-existence*, waaraan we op elke bladzijde in dit plan uitdrukking geven.

Op het gebied van **interconnectiviteit** hebben we sterke verbindingen met de zorginstellingen en het onderwijs. Met de culturele instellingen zetten we voorzichtige stappen. Veel instellingen richten zich op culturele diversiteit. Op het gebied van inclusiviteit is de aandacht vooral gericht op toegankelijkheid. Vruchtbare samenwerkingen die we de komende periode gaan uitbouwen zijn die met het Holland Dance Festival en met de Operadagen Rotterdam, die jaarlijks twee voorstellingen zal opnemen. Met Theater Rotterdam zijn er voorzichtige stappen gezet op het gebied van publiciteit.

Plek in de stad

Babel kiest ervoor om in de nieuwe cultuurplanperiode zich volledig te huisvesten in het centrum van Rotterdam. Meer dan ooit is onze zichtbaarheid een belangrijk middel. Daarom volstaat de 'verborgen' locatie in Delfshaven niet langer. Het inmiddels betrokken pand aan de Eendrachtsstraat (voormalig theater Bonheur) biedt ook de noodzakelijk grotere studio die past bij de groei van het gezelschap. De plek biedt tevens mogelijkheden om verbinding te maken met de Kunstblock-partners. Hiermee zet Babel de centrale speel en werkplek voor inclusieve kunst in Rotterdam centraal op de kaart. Enkele weken per jaar werkt Babel in twee groepen op twee plekken, waarvoor op loopafstand een extra locatie wordt gehuurd. Voor de periode 2021/24 onderzoekt Babel de mogelijkheid om het pand aan de Eendrachtsstraat te verbouwen en een grotere studio toe te voegen zodat er met twee groepen tegelijkertijd kan worden gewerkt.

Internationaal

Via *Creative Europe* is Babel actief in een samenwerkingsverband met gezelschappen in vijf landen (Frankrijk, Zweden, Polen, Ierland, Engeland). Met hen wisselen we methodieken uit. Daarnaast presenteren we elkaars voorstellingen. Helaas werkt geen van de betrokken werkelijk inclusief. Zij geven wel een podium aan mensen met een fysieke of geestelijke beperking. Maar in het proces staan zij nooit gelijkwaardig op de speelvloer met

mensen zonder een beperking. In ons internationale samenwerkingsproject met St. Petersburg hebben we wel een partner gevonden die het inclusieve werken omarmt. Deze internationale projecten zijn belangrijk voor Babel omdat ze onze inzichten en methodieken aanscherpen en vernieuwen en bijdragen aan de zichtbaarheid en verspreiding van het inclusieve werk.

Codes

Babel onderschrijft de codes Fair Practice, Cultural Governance en Diversiteit. Deze zijn vertaald in onze beloningen en het aannamebeleid van spelers en personeel. Dit resulteert in een verhoging van de kosten van € 30.000. In lijn met de Governance code is de bestuursstructuur van Babel de afgelopen jaren veranderd. Babel heeft nu een Raad van Toezicht en Paul Röttger is directeur-bestuurder. De komende tijd staat in het teken van verdere professionalisering van de organisatie. Onze werkvloer is uiteraard inclusief. Christiaan Mooij blijft betrokken bij Babel als artistiek adviseur met specifieke aandacht voor het programma van de nieuwe inclusieve makers.

9. Marketing en communicatie

A. Uitgangspunten

Omdat niet iedereen vertrouwd is met de inclusieve vorm is een voorstellingsbezoek voor velen (nog) niet vanzelfsprekend. Er bestaat een reeks aan vooroordelen die variëren van lage verwachtingen over de voorstellingskwaliteit tot ongemak over de confrontatie met mensen met een beperking. Niet zelden ziet men het voorstellingsbezoek als een daad van barmhartigheid of keurt men het af omdat het een vorm zou zijn van 'aapjes kijken'. Vanwege deze en andere beeldvorming vraagt de publieksbenadering extra aandacht. Daarnaast is er nog een groot potentieel aan nieuw publiek, dat zich wellicht minder herkent in het reguliere aanbod van de Rotterdams theaters.

In het kader van een protestactie tegen de landelijke kunstbegroting gingen na het applaus veel gezelschappen met hun publiek op de foto. Deze foto's werden op sociale media gedeeld met de hashtag *#ditisonspubliek*. Naast een mooie visuele steunbetuiging leverde het ook een pijnlijke steekproef op die aantoonde hoe homogeen het theaterpubliek is. Vele 'anderen' vallen in het huidige aanbod kennelijk buiten de boot. Omdat inclusief theater werkt met een heterogene groep aan makers en spelers is de representatieve verscheidenheid groot. Voor de podiumkunst valt nog een inclusieve wereld te winnen.

De marketing en communicatie van Babel heeft drie speerpunten: **zichtbaarheid**, **impact** en **nieuwe bezoekers**.

- Met de **zichtbaarheid** laten we zien dat we er zijn, wat we doen en vestigen we de aandacht op inclusie. We willen breed zichtbaar zijn op symposia, in de media en (web)publicaties of door medewerking aan evenementen zoals bij de opening van de Maastunnel.
- Met de focus op **impact** organiseren we de optimale ervaring voor de bezoeker bij onze projecten. De menselijke maat is hierbij steeds leidend. Onze communicatie heeft altijd een persoonlijke toon, er is altijd een alternatieve publieksopstelling en

een randprogrammering voorafgaand of na afloop. Bij elke voorstelling wordt er na afloop gegeten en geserveerd door de spelers. Hier ontstaat het persoonlijke contact en spreekt men over de voorstelling. Bij een positieve ervaring zorgt dit voor herhaalbezoek. Maar belangrijker nog: deze mensen worden vaak onze ambassadeurs. Ze spreken over hun ervaring in hun omgeving en enthousiasmeren anderen tot een bezoek aan Babel.

- Daarnaast werven we actief **nieuwe bezoekers**. Aan de hand van doelgroepenanalyse benaderen we geïnteresseerden en we leggen actief contact met organisaties die bezoekers vertegenwoordigen die niet tot het reguliere publiek behoren.

B. De bezoekers

In de nieuwe cultuurplanperiode bereiken we gemiddeld **29.156** bezoekers per jaar, waarvan **5.909** jongeren uit het Voortgezet Onderwijs en studenten uit het HBO. Er worden 19 producten gerealiseerd van voorstellingen tot educatieve trajecten en workshops, die in totaal 412 keer gepresenteerd worden.

Dat zijn ruim 9.000 meer bezoekers per jaar dan in het huidige jaar 2019 zijn voorzien. Wat voortkomt uit de keuze om uitsluitend nog inclusief te werken en het bereik specifieker te ontwikkelen richting de beoogde doelgroepen. De cursussen en de activiteiten van het Cultuurhuis Delfshaven komen in de nieuwe cultuurplanperiode te vervallen en daarmee valt tevens een aantal bezoekers weg. Wat blijft is echter een grote diversiteit aan bezoekers. Dit zijn betalende bezoekers, jongeren die ons in schoolverband bezoeken of door ons bezocht worden op hun eigen school, studenten van de Hogeschool Rotterdam, Pameijer personeel, ambtenaren die deelnemen aan de inclusieve werkvloer, bezoekers aan vrij toegankelijke activiteiten, gasten uit binnen- en buitenland, stagiaires, acteurs en theatermakers met en zonder beperking, medewerkers van fondsen, zorgmedewerkers, verwanten, perscontacten, Babel medewerkers en vrijwilligers.

Inzicht in ons publiek kregen we via het publieksonderzoek van Rotterdam festivals.¹ Babel kent in de terminologie van het onderzoek twee hoofddoelgroepen: Stedelijke Toekomstbouwers (28,4%) en Stadse Alleseters (27,4%). Met name de eerste groep is bij Babel meer vertegenwoordigd dan bij andere culturele instellingen in Rotterdam.² Naast deze doelgroepen richten we ons ook specifiek op drie groepen. Dit zijn de zorgsector, het onderwijs en de culturele sector. Bij deze groepen willen we onze zichtbaarheid en impact vergroten. Het is het fundament waar de kracht en noodzaak van inclusiviteit kunnen wortelen. Hier zitten nieuw publiek en partners voor de ontwikkeling en verspreiding van inclusieve kunst.

Het onderwijs bereiken we met de eerdergenoemde theaterateliers. We hebben nauw contact met de Hogeschool Rotterdam. Met hen lopen een aantal onderwijsprogramma's waarin zorgstudenten stagelopen bij Babel.

¹ Mei 2019

² Rapport Rotterdam festivals april 2018

Binnen de zorgsector richten we ons op zowel de zorgstudent (i.s.m. Hogeschool Rotterdam) als het zorgpersoneel en mensen die vanuit hun anders-zijn in de regel niet in het theater komen. Pameijer deelt onze visie en ziet het belang om ook zorgpersoneel en cliënten van Pameijer te stimuleren om Babel te bezoeken. Daartoe biedt Pameijer jaarlijks 500 tickets aan haar personeel en cliënten om de voorstellingen van Babel te kunnen bezoeken.

Publieksbinding

Kunst wordt gemaakt in de hoofden en het harten van de bezoekers. Bij publieksbinding staat daarom de ontmoeting tussen onze inclusieve cast en het publiek centraal. Daarom kiest Babel bij alle reguliere voorstellingen ervoor om te koken voor het publiek. Trouw publiek binden we aan ons door hen met een persoonlijke nieuwsbrief primeurs te geven en hen als eerste kansen te bieden om deel te nemen aan activiteiten of voorstellingen te bezoeken. Het doel is dat de bezoeker zich gekend, betrokken en gezien voelt. Daartoe wordt ook de methodiek toegepast van Tobias Kokkelmans zoals eerder beschreven.

C. De instrumenten

Nieuwe huisstijl

Met de nieuwe naam van ons gezelschap is in de afgelopen cultuurplanperiode onze huisstijl en website volledig vernieuwd. Studio Lonne Wennekendonk heeft Babel geadviseerd en meegewerkt aan een herkenbaarheid door een nieuwe huisstijl te ontwikkelen die visueel, direct, herkenbaar en opvallend is. Tussen 2015 en 2019 zijn de PR campagnes van Studio Lonne Wennekendonk verschillende keren onderscheiden met een Graphis Design Award.

Er is een overgang gaande van schrift- naar beeldcultuur. Op de website en in sociale media spelen we hierop in door met meer, brutale en aansprekende beelden en video te werken en pas na doorklikken een begeleidende tekst met de nodige inhoudelijke verdieping aan te bieden aan de lezer. Daarom heeft Babel de nieuwe website volledig responsive gemaakt (mobile first systeem). Omdat Babel internationaal werkt is de website tweetalig, evenals de berichten in de sociale media. Ook zal de website ingericht worden voor slechthorende en slechtzienden.

Content & pr-medewerker

In de huidige cultuurplan periode was slechts ruimte voor een pr-medewerker voor 1 dag in de week. Om de omschreven pr-aanpak uit te kunnen voeren is een uitbreiding van de PR Fte's noodzakelijk. De zichtbaarheid van Babel's inclusieve werk moet worden vergroot om de impact van de inclusieve visie bij de doelgroepen aan te laten komen.

De content gaat Babel baseren op de wekelijkse activiteiten, repetities, trainingen, voorstellingen, theaterateliers van Babel. We zetten daarin niet alleen de inclusieve acteurs en hun verhaal centraal, maar ook de verhalen van onze bezoekers, jongeren en studenten.

Media

Continu werken wij aan de groei van het aantal volgers op al onze social media.

Door actieve berichtgeving, meer naamsbekendheid, nieuwe fans met behulp van advertenties, maar bovenal door mooie en spraakmakende voorstellingen en theaterateliers te maken willen we d.m.v. de omschreven aanpak de social media als volgt doen groeien:

Mediadoelen:

Facebook volgers van 2.346 naar 5.000

De facebook volgers zijn trouwe volgers van Babel.

Facebook interacties van 3.710 naar 7.500 per maand.

De facebook interacties komen van trouwe volgers, vrienden en familie en facebookadvertenties die reacties van potentiële nieuwe volgers genereren.

Instagram volgers van 418 naar 1.250

Onze berichten worden in grote mate gedeeld via de sociale mediakanalen van onze internationale partners en Creative Europe (EU). Dit visuele medium vergroot ons inclusieve bereik omdat het geen talige drempel heeft. Daarbij is dit het medium voor jongeren. Wij en onze Internationale partners hechten grote waarde aan het delen van de activiteiten via instagram.

Nieuwsbrief lezers van 10.444 naar 12.500

Babel heeft in 30 jaar (voorheen als rotterdamscentrumvoortheater) een uitzonderlijk grote database aan nieuwsbrief lezers opgebouwd. Hiermee houdt Babel wekelijks contact met zijn achterban om hen betrokken te houden bij de ontwikkelingen en verhalen die uit ons werk voortkomen. We tonen de menselijke kant, de verhalen, de visie, toekomstplannen en promoten voorstellingen. De nieuwsbrief bevat tekst, beeld, video en social media integratie.

Twitter volgers van 283 naar 1.000

Twitter is gericht op interacties die een debatterend karakter hebben. Babel gebruikt dit medium om het inclusieve gesprek te initiëren en positief te beïnvloeden. Het vergroot onze zichtbaarheid bij mensen die 'in gesprek zijn' rond de maatschappelijke ontwikkeling van inclusiviteit. Via hashtags en links brengen we geïnteresseerden in contact met onze website, youtube-kanaal, facebook en nieuwsbrieven.

YouTube views van 25.754 naar 35.000

De filmregistraties en trailers van onze voorstellingen en activiteiten hebben ten doel om ons werk toegankelijk te maken voor hen die niet in de gelegenheid zijn om ons theater persoonlijk te bezoeken. Ook hebben we gemerkt dat de investering in kwaliteit van videomateriaal in grote mate bijdraagt aan ticketverkoop en het bereiken van de professionele sector, redacties en recensenten.

Google Grant

Google biedt non-profit organisaties een beurs aan ter waarde van \$120.000 per jaar die aan Google AdWords kan worden besteed. Dit zijn advertenties waarvoor je woorden bij Google koopt. Wij gaan hiervoor samenwerken met INTK, een creatieve studio gespecialiseerd in het ontwikkelen van digitale strategieën voor culturele organisaties. Zij hebben bewezen resultaten te kunnen halen van een stijging van kaartverkoop van 20%.

Ook **internationaal** wordt de PR en marketing inmiddels opgemerkt. Al onze berichtgeving

wordt vanaf nu daarom zowel in het Nederlands als in het Engels uitgebracht. Met name Twitter en Instagram spelen een rol op internationaal vlak. Met facebook richten we ons meer op de lokale bevolking en Rotterdam. Zo bouwen wij aan onze online community en kunnen onze volgers Babel verder helpen verspreiden.

Mediapartners

Voor de komende jaren houden we de bestaande mediadeals tegen het licht, verbeteren we deze waar mogelijk, en zoeken we naar nieuwe partners om Babel bij nieuwe doelgroepen te introduceren of beter bekend te maken.

Pameijer; nieuwsbrief, direct mailing, personeels portal en social media.

Nieuwe mediapartners waaronder: CJP, Rotterdampas

Magazine Scenes – jaarlijks een publicatie in de katern Inclusief.

Rotterdam Festivals – abonnement Uit agenda en pr-marketing ondersteuning

Flyerman – verspreiding van flyers en brochures in Rotterdam

Pers

De pers speelt een belangrijke rol in onze marketing- strategie. Om de relaties met pers contacten te versterken heeft Babel een overzicht van media waar we de afgelopen jaren in verschenen zijn en Babel een duurzame relatie mee willen voortzetten;

Moois TV – werkt momenteel aan een documentaire over de inclusieve visie en het onderzoek van Paul Röttger en Babel.

In-Soo Radstake, hoofd externe projecten TV Rijnmond schreef over ons het volgende:

"Waar zij al dertig jaar mee bezig zijn vind ik inspirerend. Zij geven daadwerkelijk invulling aan het modewoord inclusiviteit en beseffen vanuit hun DNA hoe belangrijk het is om verder te kijken dan kleur, om verder te kijken dan afkomst en om verder te kijken dan iemands ogenschijnlijke beperking. Het is belangrijk en urgent dat dit zichtbaar gemaakt wordt voor een breed publiek, waarmee de film ook een bijdrage kan leveren aan een verbreding en nuancering van het verscherpte maatschappelijke debat rondom inclusiviteit en diversiteit. Dit onderwerp sluit zeer goed aan bij de koers die wij met RTV Rijnmond hebben ingezet voor de komende jaren: focus op mensen die dingen doen en de handen uit de mouwen steken. Die inspireren en verbinden en daarmee onderscheidend zijn."

Met andere partijen waar wij inmiddels te zien zijn geweest onderhouden wij een nauwe band en informeren hen regelmatig over nieuwe ontwikkeling om te onderzoeken of herhaling van een item of artikel mogelijk is. Dit betreft o.a. Kruispunt KRO, De nachtzoen, Theaterkrant, 8 Weekly, NRC, Rotterdams Dagblad, Gers! Magazine, Puntkomma magazine.

Relatiebeheer

Relatiebeheer krijgt een hogere prioriteit, omdat communiceren over de innovatie en ontwikkelingen van het inclusieve werk voor Babel essentieel is. Wij onderscheiden ons met een snelgroeiend kenniscentrum op het gebied van inclusieve kunst. Wij communiceren het hele jaar niet alleen nieuws uit eigen huis, maar ook gerelateerd inclusief nieuws van partners en kleinere activiteiten. Goede relaties zijn onze ambassadeurs en vergroten onze zichtbaarheid.

11. Nawoord

De komende kunstenplanperiode is een belangrijke voor Babel en de ontwikkeling van inclusief theater in het algemeen. We vergroten de impact van ons werk, onze aanwezigheid in de stad. We groeien met onze activiteiten, onze organisatie en de samenwerkingen met alle mogelijke partners in de stad, van wijkbewoners en zorgcliënten tot scholen, zorg- en kunstinstellingen.

Inclusiviteit is daarin zowel middel als doel. Alles wat anders is verdient aandacht en liefde. We kunnen niet meer terug naar een monochrome samenleving. Het proces van emancipatie is onomkeerbaar en nog niet voltooid. Wij zien in Rotterdam graag het toonbeeld van deze ontwikkeling. Vanuit onze stad willen we de maatschappelijke en artistieke invloed van het inclusieve werken zichtbaar maken en verspreiden.

We doen dit door onze methodieken overdraagbaar te maken, via onze talentontwikkeling en de educatie. In de komende periode doen we dat ook met (nieuwe) lokale en internationale partners. Intern verduurzamen we de organisatie zodat we doeltreffend ons artistieke werk kunnen ontwikkelen en confronteren met de buitenwereld. Vanaf 2025 wil Babel het eerste landelijk opererende inclusieve theatergezelschap worden, geworteld in Rotterdam. Inclusieve kunst moet dan een vanzelfsprekende factor zijn binnen de sector.

We hopen dat onze huidige plannen overtuigen en dat de gemeente ons steunt in het waarmaken van onze ambities: innovatie en integratie van inclusieve kunst en het doorbreken van de weerstand om de samenleving inclusief te maken.

Paul Röttger, Directeur-bestuurder / theatermaker

Marco Florijn, voorzitter Raad van toezicht

**JE WORDT EEN ANDER
THEATER
BABEL
ROTTERDAM**